

RADU
VANCU

Transparența

roman

POLIROM
2025

Karina nu îl acceptase pe Sorinache în Graalaj ca securist – ci ca evanghelist al unei doctrine a răului absolut și fără scăpare. Morcovul ăsta gnostic era pentru ea Evanghelistul lumii din care scăpaserăm cu toții. Îl ținea în Graalaj așa cum îl ținuse Irina de Montferrat, împărăteasa Bizanțului, pe antecesorul ei în palat – după ce îl înlocuise la tron, îi scosese ochii, îi înțepase timpanele, îi retezase limba, îi tăiasse mâinile și picioarele și îl păstra – orb, surd, mut, imobil, prizonier într-o rămășiță de corp care-i era deopotrivă gazdă și infern – într-o încăpere specială a palatului. „Veniți să vă arăt porcul meu!“, le spunea capetelor încoronate invitate la banchețele ei fastuoase; iar istoria ne spune că a existat cel puțin un rege (Mihai al IX-lea Paleologul) care a înnebunit atunci când a văzut acea rămășiță de existență captivă în mijlocul baldachinului enorm, îmbrăcat în mătase caldă, policoloră, fremătătoare, erotică, mai vie decât restul organic pe care-l conținea. Pentru Karina, Sorinache era nu un morcov uman, ca pentru toți ceilalți participanți la cultul Graalajului – ci porcul ei, rămășița în același timp vie și moartă a Securității, rezumatul în același timp viu și mort al lumii din care ieșisem. Avea nevoie de el cum au nevoie flagelatorii să poarte centura de cuie pe sub haine: ca un *reminder* permanent al răului. Într-un fel, Graalajul era doar baldachinul pe care-l construise pentru porcul ei.

Codruța. Mignonă, cu părul roșcat numai bucle și buclișoare, cu ochi verzi de o ingenuitate excesivă, râzând mereu din orice (cu un răs care îi zornăia direct din sânii de asemenea excesivi), Codruța părea decupată dintr-o carte pentru copii ilustrată de un artist care nu se putuse reține să nu sexualizeze o mică zână celtică

exact în zonele cele mai litigioase. Ai fi zis că e ingenua grupului, Graalajul era scenografia cea mai puțin potrivită pentru basmul motivațional din care oricine ar fi fost convins că provenea; și nu te-ai fi mirat dacă, în preajma ei, angajatele Sabrei s-ar fi pocăit deodată și ar fi fondat o mănăstire carmelită, sau dacă sticlele de alcool contrafăcute s-ar fi rușinat și s-ar fi transformat în apă. Însă era mai excesivă decât noi toți la un loc – atât sub raport etilic, cât și sub raport erotic. Oricât de distruși sau de autodistructivi eram cei mai mulți dintre noi, nimeni nu bea mai autodistructiv decât Codruța; iar ce nu reușea să facă zob în ea alcoolul, o făceau bărbații și femeile cu care se culca practic fără să se mai sinchisească să-i trieze în vreun fel. Codruța fusese cândva aproape măritată; ca în cea mai proastă tragedie de Bollywood, părinții și logodnicul îi muriseră chiar în ziua nunții – ei aterizaseră de la Cluj pe aeroportul din Sibiu, logodnicul se dusese să-i aducă cu mașina, iar un TIR de Alba încărcat cu porci și vaci îi transformase pe toți trei din viitorul roz bombon al Codruței într-un trecut care-i coroda ca un acid fiecare gest. Îi rămăseseră de la părinți patru apartamente pe care le închiria, trăia din venitul pe care i-l aduceau, alcoolizându-se, abrutizându-se, umilindu-se sexual, drogându-se, încercând cu disperare metodică să facă din viața ei un TIR încărcat cu porci și vaci care s-o strivească. Însă viața se lăsa greu, toți iubiții și iubitele ei sfârșeau prin a se distruge, numai pe ea distrugerea o ocolea la fel de metodic. Dădea ea însăși dependență, despărțirile de amanți și amante care aveau loc frecvent în Graalaj erau mai mereu dramatice, cinematografice, cel mai adesea tot ca la Bollywood, uneori ca-n Tarantino, iar câteodată – foarte rar, ce-i drept – ca-ntr-un Lynch de două ori mai

paranoic. A căutat-o o dată o șoferiță de autobuz de la Tursib, Codruța îi dăduse papucii cu o seară înainte, șoferița băuse singură toată noaptea, apoi luase o canistră de motorină, venise cu ea în fața Graalajului, și-o turnase în cap și o amenințase pe Codruța că, dacă nu se întoarce la ea, își dă foc în fața ei. Codruța a privit-o lung, parcă se uita după un TIR care tocmai trecuse. Șoferița a tot întins blufful, apoi a început să-și caute prin buzunare bricheta, nu o găsea – sau nu voia să o găsească, Codruța a scos în cele din urmă bricheta ei și i-a întins-o, cu gesturi de zână dăruindu-i Cenușăresei hainele pentru balul cel mare. Fața șoferiței era mai întâi stupoare pură, apoi suferință pură (cum ai zice heroină pură). A luat bricheta, a aprins-o – și și-a lipit flacăra de părul îmbibat în motorină. S-a aprins de parcă abia aștepta să se aprindă. Flăcările erau o hașură oranj-albăstruie, fluidă și cumva indecent de veselă, în jurul feței ulcerate de o obo-seală enormă. Luthor a tras repede fața de masă și i-a acoperit capul cu ea. După ce flăcările s-au stins și i-a ridicat fața de masă de pe cap, s-a văzut că toată urechea stângă și o parte din obraz îi erau arse destul de rău, un tatuaj hiper-realist al aceluia artist invizibil și omniprezent îndrăgostit de distrugerea bietelor corpuri.

— Erai frumoasă cu frizura aia *hot*, i-a spus Codruța, cu ochii verzi lichefiați de plăcere, toată numai bucliușoare roșcate și ingenuitate și feromoni.

Ilie. Era sudor la Independența, arăta la 35 de ani ca trecut de 50, dar nu fiindcă munca fizică l-ar fi devastat, ci fiindcă fața chistică îi era încadrată (o ramă textilă a unei icoane veriste) de un păr albit complet. Avea un tremur permanent

al mâinilor, își trăgea ușor piciorul stâng după o poliomielită din copilărie, capul i se clătina și el în echilibru instabil pe gâtul mult prea fragil, practic nu avea nici o parte a corpului care să nu fie atinsă de o imperfecțiune mai mică sau mai gravă. Până și vorbirea îi era rârâită, cu consoanele articulate chinuit, ca și când fiecare cuvânt i-ar fi perforat cerul gurii. Era singurul dintre toți cavalerii Sfântului Graalaj pe care-l cunoscusem dinainte – îl întâlnisem în ultimii ani de liceu în Crama Național, pe Podul Minciunilor din Piața Mică a Sibiului, o pivniță uriașă și igrasioasă a unei case medievale în care se bea vin ieftin și acru, se mânca pâine cu untură și cu ardei sau cu ceapă (singurul lucru comestibil care se servea acolo) și se vorbea cu hipnotic entuziasm și genială incompetență despre Patrologia Migne și pornografia antică și Gnoza de la Princeton și protocoalele înțelepților Sionului și soteriologia poeziei și metafizica sexului și șamanismul fizicii și despre tot ce ne ținea în viață atunci (fiindcă dacă ne-am fi oprit din vorbit, am fi murit, de asta eram obiectiv convinși, și în fond nici nu ne înșelam prea mult, e adevărul sacru elementar al oricărei conjurații în numele poeziei), amestecând neîncetat toate temele de mai sus, și de fapt toate temele, între ele, hibridându-le și metisându-le din ce în ce mai monstruos, folosind logica și silogisme ca pe cele mai desăvârșite instrumente de asasinare a gândirii, încât mă și mir că bieteile noastre creiere au supraviețuit programului ăluia de tortură atât de perfecționat și întins pe sute de nopți. (Dacă supraviețuire se poate numi asta.)

Ilie nu participa la discuțiile teoretice, se uita la noi cu fața lui excesiv de bună, pe care se vădea limpede că nu înțelege nimic din ce se striga avântat la mesele de lemn negeluit, că nu

vedea ideile trecând prin fumul gros, ca după mari bătălii, cu corpurile schingiuite și însângerate, cu organe de la una smulse și cusute cu sârmă ghimpată pe corpul alteia, o armată de monștri triști și epuizați, captivi într-un război care nu era în stare să-i ucidă definitiv. Dar, deși nu le vedea, le intuia prezența – care îl terifia tot mai tare –, iar atunci când îi devenea insuportabilă, Ilie izbucnea: începea să recite, în transă, pagini întregi din triada lui sacră, Cioran – Cărtărescu – Proust. Nu mai cunoscusem pe nimeni până atunci, și nici n-am cunoscut până azi, care să țină minte atâtea sute de pagini de proză pe de rost. Le intona cu fervoare mistică, uitându-se pe rând în ochii fiecăruia dintre noi, cum se uită un preot la asistența lui, și într-adevăr intensitatea din privirea lui semidementă și angelică ne reducea pe rând la tăcere, toată subterana din Crama Național ajungea în cele din urmă să-l asculte tăcută, creștinismul catacombelor nu cred că putuse fi mai pur. Când încheia, uneori după zeci de minute, spunea numele celui din care recitase, așa cum preoții precizează numele evanghelistului. Lui Proust îi spunea Marcel, pe românește, într-un fel foarte tandru și camaraderesc, ca unui coleg de-al lui de la Uzina Independența, și abia asta mă terciuia definitiv.

Mă atașasem mult de el, în fond el îmi pusese în mână, în nopțile alea de masacru și iluminare, *Nostalgia* lui Cărtărescu, poezia lui Cristian Popescu și a lui Ioan Es. Pop, adică prima mea triadă mistică, de la care emanaseră toate celelalte. Îl adusesem pe Ilie la Graalaj (singurul membru al masoneriei noastre adus de mine) fiindcă simțisem că puritatea lui aproape catară putea ilumina Graalajul așa cum o făcuse cu subterana de pe Podul Minciunilor. Și a făcut-o,

într-adevăr, fără greș: până și Sabra, ba chiar până și Codruța îl ascultau, în rarele dăți când recita (era să spun când predica), tăcute, livide, cu sângele fugit din obraji, ca atunci când simți instinctiv că un rug luminos tocmai e pe cale să se aprindă din nimic. Sau cel mult din câteva cuvinte.

Vancu. De fapt nu doar pe Ilie îl știam dinainte de epoca Graalajului, ci și pe Vancu. Trecuse și el de câteva ori prin Crama Național. Însă, dacă îmi venise ușor să mă împrietenesc cu Ilie, pe Vancu nu încercasem să-l abordez. Nu din timiditate, fiindcă nu eram nici pe departe un timid, iar aura lui de poet și *scholar* mi se părea mai degrabă ridicolă (orice aură de poet e ridicolă, poezia adevărată, acea cantitate infimă din ea care a mai rămas pe lume, nu e însoțită nici de aure, nici de epifanii, nici de vreun alt sistem de semnalizare; e mai degrabă neutră, nesemnificativă, ștearsă, camuflându-se de ochii nepricepuți și nenesesari, activându-se însă ca uraniul sub lungimea de undă a ochiului care știe să privească). Ci fiindcă nu voiam să creadă că sunt un alt aspirant la gloria literară (singura chestie mai ridicolă decât aura de poet) care încerca să i se vâre sub piele, un alt discipol care îi curta atenția.

Mai degrabă scund, gras, cu o coroniță de păr adumbrindu-i urechile sub creștetul chel, Vancu era arhetipul ideal al poetului de provincie care se simte prea mare pentru un oraș atât de mic. Părea că se întreabă mereu unde-i vor amplasa statuia după moarte, ochii lui inteligenți și neplăcuți păreau că prospectează mereu piețele și piațetele din oraș în căutarea colțișorului ideal pentru soclul propriu. Râsul lui avea de asemenea ceva excesiv de autoadmirativ, de